

KĘSTUTIS EIDUKONIS: “Pasaulio lietuviai privalo paveikti Lietuvos ekonomiką!”

✖ Šiais metais, dabar jau besibaigiančiais 2015-aisiais, išsakiau savo nuomonę keliuose straipsniuose, kurie buvo skelbti Lietuvos žiniasklaidoje, tame tarpe ir portale pasauliolietuvis.lt (spauskite ir skaitykite [čia](#), [čia](#) ir [čia](#)). Priminsiu skaitytojui, kad straipsniuose išsakiau savo įsitikinimą, kad pasaulio lietuviai gali ir privalo veikti ir galų gale paveikti Lietuvos valstybės galios ir valdymo institucijas, kad jos priimtų Lietuvos visuomenei būtinas ekonomines reformas. Mano įsitikinimu, stagnuojanti Lietuvos ekonomika išlieka pagrindine nesibaigiančios emigracijos priežastimi.

Po šių publikacijų iš savo bičiulių ir bendražygių lietuviškoje veikloje užsienyje sulaukiau laiškų, kuriuose išsakytos nuomonės dažnai nesutapo su manąja. Štai keletas reakcijų, kurių sulaukiau po minėtų straipsnių publikavimo:

„Aš tikrai nemanau, kad PLB ir JAV Lietuvių bendruomenės tikslas yra „stiprinti Lietuvą“. Savo straipsnyje mini svarbą Lietuvių Chartos. Ten yra išvardinti principai, kuriai vadovaujasi lietuvių bendruomenės. Tie principai nėra tik „stiprinti Lietuvą“, bet yra kaip išlikti lietuviais gyvenant ne Lietuvoje. Buvau taip pat šiek tiek nustebinta, kai pristatei savo kandidatūrą į Krašto valdybos pirmininkus ir akcentavai tik Lietuvos gyventojų sąlygų pagerinimą. Tai tikrai nėra JAV Lietuvių bendruomenės tikslas. Žinoma, tai tik mūsų diskusijos, ir tikiuosi, neįsiviešuos.“

„Įdomius straipsnius rašai. Džiaugiamės Tavo energija ir optimizmu. Gal aš jau per senas, bet man sunku tikėti, kad JAV ir pasaulio lietuvių bendruomenės gali paveikti Lietuvos ateitį, ypač ekonomikoje. Bendruomenės yra naudingos diasporos lietuviams su šeštadieninėmis mokyklomis ir visokiais lietuviškais renginiais. Jeigu Amerikoje gimę lietuviukai nepamirš lietuvių kalbos ir įdomausis Lietuva, bendruomenių darbas bus sėkmingas.“

„Sutinku su Tavo kilniu noru, tačiau mes, Amerikoje gyvenantys, sunkiai galime šias sąlygas Lietuvoje gerinti. Ar Amerikos piliečiai, gyvenantys Vokietijoje ar Prancūzijoje, daug gali pakeisti, kas Amerikoje vyksta? Žinoma, savo balsavimu,

tačiau pravesti tokią didelę akciją, nemanau, kad yra realu. Man atrodo, kad ambasadorius Žygimantas Pavilionis turėjo gerą mintį, kad kuo daugiau Lietuvos lietuvių atvažiuotų ir pamatytų gyvenimą, patirtų šį bei tą, ir kuo daugiau mūsų lankytųsi Lietuvoje, kalbėtume su vietiniais, ragindami juos rinkti atsakingus, padarius valdžios darbuotojus. Žinoma, ekonomika labai svarbi, ir čia, manau, yra ekspertų darbas.“

Mano rašytinėse diskusijose su mielais draugais iškilo ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) tapatybės klausimas, neišvengiamai ir lietuviškos diasporos santykio su Tautos dalimi Lietuvoje. Klausimai kertiniai tiek išeivijos aktyvistams, tiek ir Lietuvoje gyvenantiems. Nutariau dėl šios priežasties atsakyti viešai, kadangi bet kokios organizacijos, neturinčios aukštų tikslų, išlikimo šansas yra abejotinas.

Sutinku, kad Lietuvių Charta yra mūsų veikimą organizuojantis kelrodis. Bet jeigu mūsų tikslas išlaikyti *status quo*, bent jau JAB LB tikrai šį tikslą atsiekė. Tai padarė išeivijai patogų gyvenimą, o man primena porą eilučių iš Antano Gustaičio (1907 -1990) eilėraščių: “Už Tėvynę – ašarėlę, už save – konjaką” ir “kad per kalną kalakuto nematyti Lietuvos”. Išlaikyti lietuviybę – kilnus tikslas, su tuo visai

sutinku. Gerinti Lietuvą – dar kilnesnis tikslas.

Lietuvių Chartos 11-ame straipsnyje tautinis solidarumas yra laikoma aukščiausiąja tautine dorybe. Žmonės emigruoja nebūtinai savo noru, palikdami močiutėms auginti savo vaikus. Manome, kad tai yra geras dalykas? Kad Lietuva pilna apleistų, prasigėrusių kaimų? Ar Lietuvų Charta mums nesako, kad turime dirbti solidariai?

Tai kas bus iš tos mūsų Lietuvos, jei išeivija nesirūpins, kas ten dedas; jei nesirūpins, kaip kraštą pagerinti, kad būtų tenais galima pragyventi, didžiutis savo Valstybe? Jau dabar vietoj lietuvių atvyksta į Lietuvą kitų tautų žmonės, – jie dar nėra lietuviai. Gatve einant Vilniuje tankiau girdisi lenkų ar rusų kalba negu lietuvių.

Man užtenka pamatyti mūsų ateitį: mūsų, JAV LB, daugiau kaip pusė narių jau nebekalba lietuviškai, o sakosi esą lietuviais. Gerai tiems, kur yra didelės bendruomenės – Čikagoje ir kituose Amerikos didmiečiuose, kur nors Škotijos ar Anglijos mažame miestelyje. Jau dabar močiutės skundžiasi, kad anūkai nekalba lietuviškai.

Ir kas gins Lietuvą, kada trečdalis jau išvažiavo? Kiek ta Tauta išsilaikys, jei Lietuva dar labiau nutautės ir ištuštės?

Sutinku, žinoma, ir su ambasadoriumi Ž. Pavilioniu, kad svarbu vieniems pas kitus nuolat lankytis. Bet pateikiu vieną lentelę, iliustruojančią, kokia biznio padėtis šiuo metu Lietuvoje:

Eurais	2014	%	2015-09-30	%		
Pardavimas Su PVM	735411	100.00%	523194	100.00%		
Medžiagų kaina	404866	55.00%	291186	56.00%		
Kitos išlaidos	48500	6.60%	44822	8.60%		
Darbo mokestis į rankas	40968	5.60%	36232	6.90%		
Sodros mokesčiai	21353	2.90%	18859	3.60%		
Valstybės pajamos	221842	30.00%	158214	30.00%		
Pelnas	1937	0.02%	-459			

Šie duomenys neišgalvoti, bet paimti su jo leidimu iš vieno mano kliento, kurį konsultuoju nemokamai per sąveikos tinklą „Global Lithuanian Leaders“. Per juos padedu septynioms lietuviškoms firmoms dirbti ne tik pelningai, bet ir šiuolaikiškai. Taigi, ironiška, tačiau biznio savininkas ir jo darbuotojai neuždirba tiek, kad galima būtų pakelti algas. Iš ko tada plėsti biznį? Šitos firmos savininkas moka savo darbuotojams daugiau nei minimaliai. Jis mano, kad galėtų sukurti dar 4-6 naujas darbo vietas, jei mokesčiai būtų mažesni, o dabar turi skolintis, ir dar rasti iš ko skolintis – banko ar partnerio.

Lietuvą kol kas valdo Maskvos ekonomiką studijavę. Tai dėl tų „ekspertų“ patarimų Lietuva sėdi skoloje ir bėdoje. Jei mūsų tikslas – stiprinti Lietuvą, tada mums, išeivijai, reikia nustoti ubagautis iš jos. Naujai atvykusieji to nesupranta. Tai kaip galima aiškinti mokesčių mokėtojai Lietuvoje, kad jis turi remti emigravusiųjų dėl geresnių uždarbių lietuviškas mokyklėles, kultūrą, renginius?

Per JAV Lietuvių bendruomenės suvažiavimą kalbėjau su daugeliu naujai sutiktų žmonių, trečiosios bangos atvykėlių. Daugumas sakė, kad norėtų grįžti, bet

Quo vadis, Lietuva? Quo vadis, išeivija? Quo vadis, Pasaulio Lietuvių Bendruomenė?

Kęstutis Eidukonis